

[Kirkegaard.]

disse forskellige led har efter min vurdering krav på den støtte, som en fornuftig lovgivning kan give, og derfor vil jeg gerne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Karl M. Andersen: Jeg har kunnet konstatere en udvikling i den danske lovgivning, som jeg ikke synes om. Jeg mener, at den juridiske og den moralske ret skal være så intimt forbundet, som det er muligt, men jeg synes, at dansk lovgivning lægger mere og mere luft mellem disse to begreber. Jeg tror, det er en farlig udvikling, vi er inde i, der vil nedbryde folks respekt for den juridiske ret. Jeg ønsker, at den moralske og den juridiske ret skal gå op i en højere enhed.

Set udfra dette synspunkt har det lovforslag, vi her behandler, en del til fælles med kundskabens træ. Der er bestemmelser i det, som jeg mener strider mod den moralske ret, f. eks. den bestemmelse, der forbyder detailhandlere at sælge æg, der er købt hos producenterne, direkte til forbrugerne, uden at æggene er størrelses- og kvalitets-sorteret på et autoriseret pakkeri. Motiveringen for denne bestemmelse må være, at man vil værne forbrugerne mod samvittighedsløse købmænd, men jeg betragter den som overflødig og skadelig. Konkurrencen er stor mellem købmændene, og den købmand, der sælger fordærvede æg som friske, er snart slået ud og vil også kunne straffes efter loven om falsk varebetegnelse. At forbyde en reel købmand at købe friske æg hos en producent, han har tillid til, og sælge dem igen efter vægt til kunderne, synes jeg strider mod den moralske ret og frister til overtrædelse. Jeg synes, vi skal vogte os for at vedtage en lov, som ingen retter sig efter. Skal denne bestemmelse håndhæves i sine yderste konsekvenser, må det også forbydes producenter og handlende at sælge æg direkte til forbrugerne på torvet. Jeg mener, at den bestemmelse, der forbyder detailhandlere at sælge æg, han har købt hos producenten, direkte til forbrugerne, er en barnepigebestemmelse for voksne mennesker.

Alt fremskridt i civilisation er fremskridt i samarbejde, og et frugtbart samarbejde er afhængigt af, at det er den moralske ret, der leder udviklingen. Princippet: vederlag i forhold til ydelse er grundlaget for alle vore andelsselskabers virksomhed. På dette grundlag er der i den forløbne del af dette århundrede gjort store fremskridt i produktionen til gavn for hele folket. Denne udvikling er båret frem af borgernes retsopfattelse. Det er ikke lovgiverne, der har skabt mejeriernes afregning efter fedtneheder, den

er skabt af andelshavernes retsopfattelse. Jeg tror, det havde hindret denne udvikling, om der for 50 år siden var gennemført en tvangslov om, at mejerierne skulle afregne efter fedtneheder. Menneskene bliver trodsige af tvang.

Jeg er 100 pct. enig i de planer, der går ud på, at ægproducenterne skal levere deres produktion i egen emballage hver for sig til pakkerierne, og at afregningen sker efter kvalitetssorteringen; men jeg ønsker, at denne udvikling skal ske på frihedens grund; og er modstander af, at landbrugsministeren kan foranledige, at det nu skal gennemføres ved tvang. Jeg tror ikke, man kan fremme udviklingen ved tvang. Jeg tror, at for megen iver og tvang fra lovgiverens side virker skadelig. Det er ikke nødvendigt at tvinge folk til at handle fornuftigt og rigtigt.

Jeg er modstander af, at dette princip bliver lovfæstet og gennemført med tvang overfor alle danske ægproducenter. Det vil komme i strid med folkets retsopfattelse, at købmænd og brugsforeninger ikke må modtage producenternes æg og afregne dem uden kvalitetssortering. En sådan tvangsforanstaltning vil slå et værdifuldt samarbejde mellem købmænd eller brugsforeninger og ægproducenter i stykker.

Skulle dette princip føres ud i sine yderste konsekvenser, skulle Koopmanns svineslagterier også tvinges til at afregne efter andelsslagteriernes kvalitetsregler. Planerne om, at ægproducenterne leverer deres æg til pakkerierne i egen emballage hver for sig ligesom mælken til mejerierne, og at afregningen sker efter kvalitetssortering, skal nok komme af sig selv. Den rationelle hønseavl og ægproduktion er jo yngre end smør- og flæskeproduktionen og lidt bagefter endnu i udviklingen; men den skal nok komme med uden statens hjælp. Jeg tror ikke, en tvangslov kan fremme udviklingen. Udviklingen vil efterhånden komme af sig selv, thi alle de dygtige og fornuftige producenter vil se deres fordel deraf og kræve den. At bestemme, at købmænd og brugsforeninger ikke må købe og afregne æg hos deres kunder uden efter kvalitetssortering på et autoriseret pakkeri, er en barnepigebestemmelse overfor voksne mennesker, der nok selv kan finde ud af, om det kan betale sig for dem eller ikke. Kommer de ud for en producent, der leverer fordærvede æg som friske, skal fradraget i prisen nok blive ført tilbage til producenten uden lovbestemmelser.

Jeg synes heller ikke om den bestemmelse, at enhver, der vil købe eller modtage